

การระดมสรรพกำลังของกรมการสรรพกำลังกลาโหม:
ศึกษากรณี การช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัยในกรณีเร่งด่วน
The Mobilization of the Department of Defense Force:
A Case Study of Helping People who Suffer from Disaster
in Urgent Cases

สมภพ ลีลาวัลลภ

Sompob Leelawanlop

vaxy_green020303@hotmail.com

Received: 29/01/62 Revised: 15/02/62 Accepted: 15/02/62

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการดำเนินการระดมสรรพกำลังในอดีตและปัจจุบัน ปัญหาและข้อขัดข้องของการดำเนินการระดมสรรพกำลังในอดีตและปัจจุบัน และแนวทางการแก้ไขปัญหาและปรับปรุงพัฒนาการระดมสรรพกำลังของกรมการสรรพกำลังกลาโหมให้ทหารนำไปช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัยในกรณีเร่งด่วนให้เหมาะสมยิ่งขึ้น โดยใช้วิจัยเอกสารและวิจัยสนาม เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 15 คน ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการแก้ไขปัญหาและปรับปรุงพัฒนาการระดมสรรพกำลังของกรมการสรรพกำลังกลาโหมให้ทหารไปช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัยในกรณีเร่งด่วน คือ การปรับปรุงหรือแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการระดมสรรพกำลังให้มีความทันสมัยและสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน โดยกำหนดให้ฝ่ายทหารสามารถระดมสรรพกำลังได้เมื่อเกิดสาธารณภัยและผลักดันแผนฝึกกำลังและทรัพยากรเพื่อการป้องกันประเทศ ให้เป็น พ.ร.บ. การระดมสรรพกำลัง

*ประจำแผนกแผน กองนโยบายและแผน กรมการสรรพกำลังกลาโหม

เพื่อให้เกิดผลบังคับใช้ทางกฎหมาย ให้เอื้อประโยชน์หรือสนับสนุนให้ฝ่ายทหารสามารถเบิกจ่ายงบประมาณเพื่อไปช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัยได้ รวมทั้งดำเนินการฝึกการระดมสรรพกำลังแบบบูรณาการร่วมกับทุกภาคส่วน เพื่อลดความซ้ำซ้อน ลดการสิ้นเปลืองทรัพยากรและงบประมาณ เพื่อให้ทุกภาคส่วนเกิดความรู้ความเข้าใจในการระดมสรรพกำลัง โดยมุ่งเน้นสถานการณ์ฝึกให้ทหารนำไปช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัย ตลอดจนสร้างความร่วมมือและการมีส่วนร่วมกับทุกภาคส่วน โดยการวางแผนบริหารจัดการและการใช้ทรัพยากรร่วมกันตั้งแต่ภาวะปกติ และสนับสนุนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำแผนรองรับการระดมสรรพกำลังในระดับจังหวัด เพื่อให้เกิดความพร้อมเผชิญกับสาธารณภัยในทุกระดับ อีกทั้งดำเนินการพัฒนาสัมพันธ์กับทุกภาคส่วน ในการแลกเปลี่ยนและเรียนรู้ปัญหาอุปสรรค ข้อขัดข้องในการระดมสรรพกำลัง เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างฝ่ายทหารและฝ่ายพลเรือน

คำสำคัญ: การระดมสรรพกำลัง, กรรการสรรพกำลังกลาโหม, ผู้ประสบสาธารณภัย

Abstract

This research aims to study the operation and problems of mobilization in the past and present and also guidelines for solving problems and improving the mobilization of the Department of Defense in order to provide soldiers with assistance to help those suffering from disaster in urgent cases to be more appropriate. By using document research and field research in conducting the study, data were collected by structured interviews from 15 key informants. The findings are that the way to solve and improve the problems of mobilization of the department

were the improvement or amendment of laws relating to mobilization to be modern and consistent with the current situation. It required the military to mobilize forces when a disaster occurs. Pushing the plan to strengthen the force and resources for national defense to become a law to mobilize forces to achieve legal enforcement was essential. To provide benefits or support the military to disburse the budget to help those who suffer from the disaster, as well as conducting training in mobilization of power integrated with all sectors to reduce duplication and wastage of resources and budget should be concentrated. All sectors should have knowledge and understanding in mobilization by focusing on the situation of training for soldiers to help the victims, as well as creating cooperation and participation with all sectors. By planning, managing and sharing resources from normal conditions and support relevant agencies to prepare plans to support mobilization at the provincial level should be managed in order to be ready to face public disasters at all levels. And it should develop the relationship with all sectors to exchange experience and sequence of problems and obstacles in mobilization in order to create a network of cooperation between the military and civilian parties

Keywords: mobilization, department of defense force, disaster victims

บทนำ

การระดมสรรพกำลัง เป็นการเตรียมความพร้อมตั้งแต่ภาวะปกติ โดยการรวบรวมและจัดระเบียบทรัพยากรของชาติให้มีความพร้อมที่จะนำไปใช้หรือนำไปแก้ไขปัญหาของประเทศชาติในภาวะไม่ปกติ และในปัจจุบันทรัพยากรต่างๆ นั้น อยู่ในความรับผิดชอบของหลายหน่วยงานซึ่งแยกส่วนกันดำเนินการทั้งส่วนราชการพลเรือน หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ และภาคเอกชน จึงจำเป็นต้องมีการผนึกกำลังร่วมกันกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการนำทรัพยากรต่างๆ ที่มีอยู่ในหลายหน่วยงานมารวมกันเพื่อจัดการกับปัญหาหรือภาวะไม่ปกติที่เกิดขึ้น รวมถึงเพื่อการป้องกันประเทศ ต้องมีการเตรียมการในด้านทรัพยากรต่างๆ ที่จำเป็นเพื่อตอบสนองความต้องการของกองทัพในภาวะที่มีการรบหรือภาวะไม่ปกติได้อย่างมีประสิทธิภาพ จากอดีตที่ผ่านมา ในการป้องกันประเทศ กองทัพให้ความสำคัญกับทรัพยากรที่เป็นความต้องการทางทหาร ดังนั้น การระดมสรรพกำลังจึงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นมาก ซึ่งหากไม่สามารถปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพแล้ว ย่อมก่อให้เกิดผลกระทบต่อการรักษาเอกราชและอธิปไตยของประเทศเป็นอย่างยิ่ง และเพื่อเป็นหลักประกันว่าในภาวะไม่ปกติหรือภาวะที่มีการสู้รบ/การสงคราม กองทัพจะสามารถระดมสรรพกำลังไปสนับสนุนการปฏิบัติการทางทหารในการป้องกันประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยได้รับการสนับสนุนด้านทรัพยากรต่างๆ จากส่วนราชการพลเรือน รัฐวิสาหกิจและภาคเอกชนอย่างเพียงพอ และทันเวลา

บทบาทของกองทัพนอกเหนือจากภารกิจหลักด้านการป้องกันประเทศแล้ว ยังต้องดำเนินการรับผิดชอบ คือ การช่วยพัฒนาประเทศและช่วยเหลือประชาชน ซึ่งในหลายเหตุการณ์ที่ไม่ใช่ภารกิจหน้าที่ของทหาร แต่ได้รับคำสั่งจากรัฐบาลให้ดำเนินการ เช่น การระบดใหญ่ของไข้หวัดนก ต้องทำลายและกำจัดไก่เป็นจำนวนมาก ซึ่งกระทรวงสาธารณสุขต้องเป็นหน่วยรับผิดชอบหลัก แต่ทหารก็ได้รับคำสั่งให้เข้าช่วยเหลือดำเนินการ และการบำบัดผู้ติดยาเสพติดควรจะเป็นหน้าที่ของกระทรวงยุติธรรม ทหารก็ได้รับมอบให้เป็น

ผู้ดำเนินการ และที่ปรากฏให้เห็นชัดเจน คือ สถานการณ์มหาอุทกภัยปี พ.ศ. 2554 และ สถานการณ์อุทกภัยที่เกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2561 ซึ่งเป็นสาธารณภัยที่มีประชาชนได้รับความเดือดร้อนเป็นจำนวนมากในหลายพื้นที่ของประเทศ ซึ่งควรจะเป็นหน้าที่ของ กระทรวงมหาดไทยในการให้ความช่วยเหลือ ทหารก็ได้รับมอบหน้าที่ให้เข้าช่วยเหลือ ประชาชนผู้ประสบภัยน้ำท่วม จนเป็นที่เชื่อมั่นและศรัทธาของประชาชนว่าหากเขาได้รับความเดือดร้อนจะต้องได้รับความช่วยเหลือจากทางทหาร ซึ่งบางเรื่องทหารก็ต้องรับ ช่วยเหลือด้วยเหตุผลด้านมนุษยธรรมทั้งๆ ที่ยังไม่มีแนวทางหรือคำสั่งให้ปฏิบัติหากเป็น กลุ่มประชาชนเล็กๆ จำนวนไม่มากก็จะไม่กระทบกระเทือนทรัพยากรต่างๆ ที่ทหารมี แต่ หากเป็นประชาชนกลุ่มใหญ่ที่มีความจำเป็นต้องใช้ทรัพยากรจำนวนมาก ก็จะมีปัญหาต่างๆ เกิดขึ้นมากมาย เช่น จำนวนทรัพยากรของทหารที่มีอยู่ไม่เพียงพอ การระดมสรรพกำลัง จากทุกภาคส่วนจึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง โดย สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม, กรมการสรรพกำลังกลาโหม (2551) ได้กำหนดให้กรมการสรรพกำลังกลาโหม เป็นองค์กร นำในงานด้านการระดมสรรพกำลังของกระทรวงกลาโหมที่มุ่งเน้นการพัฒนาความร่วมมือ กับทุกภาคส่วน เพื่อการบริหารจัดการงานการสรรพกำลังกลาโหมให้กับกองทัพไทยได้อย่าง มีประสิทธิภาพ โดยมีแนวทางในการดำเนินการด้านการระดมสรรพกำลังและใช้เป็นแนวทางให้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องยึดถือเป็นหลักปฏิบัติ

ดังนั้นการที่จะประสบความสำเร็จในการระดมสรรพกำลัง ในการระดม ทรัพยากรให้ทหารนำไปช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัยได้เพียงใดนั้นก็ขึ้นอยู่กับความรู้ ความเข้าใจ ความเต็มใจ และความร่วมมือของผู้ที่มีความเกี่ยวข้อง ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยซึ่งเป็น บุคลากรของกรมการสรรพกำลังกลาโหม จึงมีความสนใจจะทำวิจัยเรื่องนี้ โดยผลการวิจัย ที่ได้จะเป็นประโยชน์และเป็นแนวทางในการพัฒนาหน่วยงานในการดำเนินการระดม สรรพกำลังของกรมการสรรพกำลังกลาโหมให้ทหารนำไปช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัย ในกรณีเร่งด่วนต่อไป

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ มีวิธีการวิจัย 2 วิธี ดังนี้

1. การวิจัยเอกสาร (Documentary research) เป็นการรวบรวมข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการ แนวคิด ทฤษฎี ยุทธศาสตร์ แผน กฎหมาย บทความทางวิชาการ และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการระดมสรรพกำลัง

2. การวิจัยสนาม (Field research) โดยผู้วิจัยลงพื้นที่เพื่อการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างด้วยการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง หรือการสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ (Structured interview or Formal interview)

ประชากรและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

1. ประชากร (Population) ได้แก่ ข้าราชการกรมการสรรพกำลังกลาโหม ระดับหัวหน้าแผนก ชั้นยศพันโท และรองผู้อำนวยการกอง ชั้นยศพันเอก ที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวข้องกับการระดมสรรพกำลัง ได้แก่ กองนโยบายและแผน กองทรัพยากร และกองพัฒนาการระดมสรรพกำลัง ของกรมการสรรพกำลังกลาโหม

2. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธีการเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informants) จำนวน 15 คน โดยผู้วิจัยได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการพิจารณาคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างดังกล่าว จากหลักเกณฑ์ 2 ประการ ดังนี้

1.1 เป็นบุคคลที่มีความรู้ ความเข้าใจ ในบทบาทหน้าที่ หรือการปฏิบัติงานด้านการระดมสรรพกำลัง

1.2 เป็นบุคคลที่มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับกฎหมาย และพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องด้านการระดมสรรพกำลัง

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยกรณีศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสัมภาษณ์โดยสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง หรือการสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ (structured interview or formal interview) มีคำถามและข้อกำหนดแน่นอนตายตัว จะสัมภาษณ์ผู้ใดก็ใช้คำถามแบบเดียวกัน เป็นคำถามปลายเปิด (open-ended) ก่อนการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดวันนัดหมายวันสัมภาษณ์ โดยได้แจ้งให้ผู้สัมภาษณ์ทราบก่อนล่วงหน้า ในการสัมภาษณ์ผู้สัมภาษณ์จะใช้การจดบันทึกและบันทึกภาพ โดยก่อนสัมภาษณ์จะขออนุญาตผู้ถูกสัมภาษณ์ในการจดบันทึกการสนทนาก่อนทุกครั้ง

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร เป็นวิธีการศึกษาค้นคว้าเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไป โดยการรวบรวมเอกสารซึ่งเป็นข้อมูลที่มีการบันทึกไว้แล้วโดยผู้อื่น ได้แก่

1.1 หนังสือทั่วไป ได้แก่ ตำรา คู่มือ เอกสารประกอบการบรรยายรวมถึงเอกสารทางวิชาการ วารสาร สิ่งพิมพ์ เป็นต้น

1.2 หนังสืออ้างอิง ได้แก่ สารานุกรม พจนานุกรม เป็นต้น

1.3 งานวิจัย วิทยานิพนธ์ เป็นงานที่ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาค้นคว้าในเรื่องนั้นๆ อย่างละเอียด

1.4 เอกสารของทางราชการ เป็นเอกสารที่ส่วนราชการจัดขึ้นเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติ เช่น ยุทธศาสตร์ แผน กฎหมาย พระราชบัญญัติ คู่มือปฏิบัติงาน ประกาศ คำสั่ง เป็นต้น

2. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากภาคสนาม ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลโดยวิธีการสัมภาษณ์ โดยที่ผู้วิจัยเลือกวิธีการสัมภาษณ์ตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย ซึ่งใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (structured interview) โดยที่ผู้วิจัยต้องทำการสัมภาษณ์ไปตามคำถามที่กำหนดไว้ในแบบสัมภาษณ์ ซึ่งผู้วิจัยจะสัมภาษณ์ตามข้อที่กำหนดไว้เท่านั้น

และผู้วิจัยจะใช้แบบสัมภาษณ์ ซึ่งเป็นคำถามในการสัมภาษณ์และจดบันทึกข้อมูลและบันทึกเสียงตามคำบอกของผู้ถูกสัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการทำการศึกษานี้ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยมีขั้นตอนในการวิเคราะห์ ดังนี้

1. ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาแยกประเด็นตามแต่ละประเด็น
2. นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาแยกประเด็นคำถาม แล้วนำมาเปรียบเทียบความเหมือน หรือความแตกต่างของผู้ให้สัมภาษณ์แต่ละคน ก่อนจะนำข้อมูลนั้นไปวิเคราะห์
3. นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาแยกประเด็นคำถาม แล้วนำมาเปรียบเทียบกับข้อมูลเอกสารที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ แนวคิด ทฤษฎี ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อจะได้ทราบถึงลักษณะที่มีความคล้ายคลึงกันและแตกต่างกันของข้อมูล ก่อนจะนำข้อมูลนั้นไปวิเคราะห์
4. นำข้อมูลที่ได้จากการเปรียบเทียบมาทำการวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกัน เพื่อสรุปผลการวิจัยการระดมสรรพกำลังของกรมการสรรพกำลังกลาโหมให้ทหารนำไปช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัยในกรณีเร่งด่วน โดยใช้การนำเสนอผลการวิจัยในรูปแบบพรรณนา

ผลการวิจัยและการอภิปราย

ผลการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการระดมสรรพกำลังของกรมการสรรพกำลังกลาโหมให้ทหารนำไปช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัยในกรณีเร่งด่วน จากผลการศึกษาเอกสารทางวิชาการ ยุทธศาสตร์ แผน กฎหมาย บทความทางวิชาการ และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า การระดมสรรพกำลังเป็นการดำเนินการตามแนวคิด

เชิงบูรณาการ ซึ่งเป็นแนวคิดที่สร้างการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน เพื่อร่วมกันหาทางแก้ไขปัญหาเมื่อเกิดภาวะสงครามหรือการช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัยที่เกิดขึ้นอย่างเป็นระบบ โดยการใช้ทรัพยากรร่วมกัน ซึ่งเป็นการบริหารงานแบบหุ้นส่วน ที่ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรของแต่ละหน่วยงานมีอยู่ มาบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ร่วมกัน ตั้งแต่กระบวนการวางแผน การดำเนินการตามกลยุทธ์ที่กำหนดให้เป็นไปอย่างมีระบบ มีหลักเกณฑ์และเป็นไปอย่างเหมาะสม เพื่อให้บรรลุเป้าหมายและเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล อีกทั้งยังเป็นการลดความซ้ำซ้อนและการสิ้นเปลืองทรัพยากรขององค์การใดองค์การหนึ่ง ซึ่งทรัพยากรที่ให้การสนับสนุนกับทางฝ่ายทหารนั้น ยุทธศาสตร์การเตรียมความพร้อมแห่งชาติ (พ.ศ. 2560-2564) ได้กำหนดให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง จะต้องมีการจัดเตรียมความพร้อมไว้ตั้งแต่ภาวะปกติ เพื่อพร้อมเผชิญกับสาธารณภัย ภัยด้านความมั่นคง และสถานการณ์ฉุกเฉิน ตลอดจนให้มีการบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพและทันทั่วทั้งในทุกลักษณะที่เกิดขึ้น โดยทรัพยากรที่จำเป็นต่อการปฏิบัติการทางทหาร และต้องได้รับการสนับสนุนจากส่วนราชการพลเรือน หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ และภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง ตามที่แผนฝึกกำลังและทรัพยากรเพื่อการป้องกันประเทศกำหนดไว้ ได้แบ่งทรัพยากรออกเป็น 10 ด้าน ได้แก่ ด้านคน ด้านอาหาร ด้านน้ำ ด้านคมนาคม ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ด้านการแพทย์และสาธารณสุข ด้านอุตสาหกรรมและปัจจัยการผลิต ด้านเชื้อเพลิงและพลังงาน ด้านการประชาสัมพันธ์ และด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและอื่นๆ

สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม, กรมการสรรพกำลังกลาโหม (2551) ได้กำหนดให้กรมการสรรพกำลังกลาโหม เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่ดำเนินงานและพัฒนาระบบงานการระดมสรรพกำลัง เพื่อเตรียมทรัพยากรของชาติให้สามารถตอบสนองความต้องการของกองทัพ หรือพร้อมเผชิญภัยตามที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติ ตั้งแต่ภาวะปกติ โดยได้ยึดหลักแนวคิดเชิงบูรณาการ การบริหารงานแบบหุ้นส่วน การบริหารเชิงกลยุทธ์ และยุทธศาสตร์ แผน กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการระดมสรรพกำลัง ได้แก่

1. ยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติ (พ.ศ. 2560-2564) โดย สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ (2560, หน้า 2-25) ได้กำหนดให้ยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติ (พ.ศ.2560-2564) มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในชาติ ซึ่งประกอบด้วยหน่วยงานภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ ภาคเอกชน องค์กรเอกชนและภาคประชาชน พร้อมทั้งมีการกำหนดให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเตรียมความพร้อมด้านทรัพยากร ตั้งแต่ในภาวะปกติด้วยการจัดทำและพัฒนาระบบฐานข้อมูลให้มีความทันสมัยและเชื่อมต่อฐานข้อมูลระหว่างหน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งให้ความสำคัญกับการจัดทำแผนปฏิบัติการของหน่วยงานต่างๆ เพื่อเป็นแผนรองรับการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ การเตรียมพร้อมแห่งชาติ (พ.ศ. 2560-2564) ตั้งแต่ในภาวะปกติ ตลอดจนดำเนินการฝึกซ้อมแผนอย่างสม่ำเสมอทั้งภายในหน่วยงาน และระหว่างหน่วยงานเพื่อให้เกิดการประสานสอดคล้องและบูรณาการแผนต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

2. แผนฝึกกำลังและทรัพยากรเพื่อการป้องกันประเทศ โดย กระทรวงกลาโหม และสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ (2559, หน้า 1-71) ได้กำหนดให้แผนฝึกกำลังและทรัพยากรเพื่อการป้องกันประเทศ มีวัตถุประสงค์ให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการเตรียมความพร้อมในการฝึกกำลังและทรัพยากรเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติการของฝ่ายทหาร ตามแผนป้องกันประเทศหรือภารกิจเพื่อความมั่นคงที่ได้รับมอบหมายจากรัฐบาล ตั้งแต่ภาวะปกติได้อย่างประสานสอดคล้องและเป็นระบบ ตามหน้าที่และขีดความสามารถที่ได้กำหนดไว้ในภารกิจของแต่ละหน่วยงาน โดยแบ่งทรัพยากรออกเป็น 10 ด้าน ได้แก่ ด้านกำลังคน ด้านอาหาร ด้านน้ำ ด้านการคมนาคม ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร ด้านการแพทย์และสาธารณสุข ด้านอุตสาหกรรมและปัจจัยการผลิต ด้านเชื้อเพลิงและพลังงาน ด้านการประชาสัมพันธ์ และด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและอื่นๆ จากส่วนราชการพลเรือน รัฐวิสาหกิจ และภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง มาสนับสนุนกองทัพบกในการป้องกันประเทศในภาวะไม่ปกติ ได้อย่างเพียงพอและทันเวลา รวมทั้งให้สามารถประสาน

และดำเนินการด้านกิจการพลเรือนอย่างต่อเนื่อง เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติตามแผนป้องกันประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. พระราชบัญญัติกฏอัยการศึก พ.ศ. 2457 ได้กำหนดการดำเนินการเพื่อระดมสรรพกำลังในยามสงครามหรือภาวะไม่ปกติ สามารถกระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติกฏอัยการศึก พ.ศ. 2457 ซึ่งการประกาศกฏอัยการศึกจะเป็นไปโดยมีพระบรมราชโองการหรือกำหนดให้ผู้บังคับบัญชาทหารที่มีกำลังอยู่ใต้บังคับบัญชา ไม่น้อยกว่าหนึ่งกองพัน หรือเป็นผู้บังคับบัญชาในป้อมหรือที่มั่นอย่างใด ๆ ของทหารมีอำนาจประกาศใช้กฏอัยการศึก เฉพาะในเขตอำนาจหน้าที่ของกองทหารนั้นได้ เมื่อมีสงครามหรือการจลาจลเกิดขึ้น โดยเขตที่ประกาศกฏอัยการศึกนั้นให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารมีอำนาจเหนือเจ้าหน้าที่ฝ่ายพลเรือนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการยุทธการระงับปราบปรามหรือการรักษาความสงบเรียบร้อย ทั้งนี้ เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารมีอำนาจเต็มที่จะตรวจค้น ถิ่นที่ ห้าม ยึดเข้าพักอาศัย ทำลาย หรือเปลี่ยนแปลงสถานที่ และจับไล่ โดยบุคคลหรือ บริษัทใด ๆ จะเรียกร้องขอค่าเสียหาย หรือค่าปรับจากเจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารไม่ได้ ทั้งนี้ การยกเลิกใช้กฏอัยการศึก จะเป็นไปได้เมื่อมีพระบรมราชโองการประกาศเลิกใช้เท่านั้น

4. พระราชบัญญัติกำหนดหน้าที่ของคนไทยในเวลารบ พ.ศ. 2484 ได้กำหนดว่าเมื่อเกิดสภาวะสงครามหรือสถานการณ์ที่ประเทศไทยต้องเข้าทำการรบกับประเทศหนึ่งประเทศใด รัฐบาลจำเป็นต้องผนึกกำลังทุกภาคส่วนเพื่อร่วมกันปกป้องคุ้มครองเอกราชอธิปไตยของชาติ จึงได้มีการออกพระราชบัญญัติกำหนดหน้าที่ของคนไทยในเวลารบ พ.ศ. 2484 ให้ประชาชนชาวไทยทั้งหมด มีหน้าที่ต้องปฏิบัติในทุกๆ ทางที่เป็นประโยชน์แก่ประเทศไทยและขัดประโยชน์ของประเทศที่ทำการรบกับประเทศไทย รวมทั้งรายงานแผนการ ฐานที่ตั้งและการเคลื่อนไหวของข้าศึกที่ล่วงรู้มาต่อเจ้าหน้าที่ฝ่ายทหาร หรือฝ่ายปกครอง โดยมีชักช้า ตลอดจนต้องทำการต่อต้านข้าศึกทุกวิถีทางด้วยกำลังอาวุธ กำลังทรัพย์หรือกำลังอื่นใดตามคำสั่งของราชการ ถ้าไม่สามารถต่อต้านไว้ได้ให้ทำการขัดขวางหรือก่ออุปสรรคต่างๆ เพื่อมิให้ข้าศึกได้รับความสะดวกและให้ทำลายเครื่องมือเครื่องใช้

เครื่องอุปโภคบริโภค บ้านเรือนที่อยู่อาศัย สัตว์พาหนะและสิ่งของต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นของ
ตัวเอง ของผู้อื่น หรือของราชการที่จะเป็นประโยชน์ต่อข้าศึก

5. พระราชบัญญัติการเกณฑ์ช่วยราชการทหาร พ.ศ. 2530 ได้ให้อำนาจแก่ฝ่าย
ทหารในการเรียกเกณฑ์ทรัพย์สินและแรงงาน แต่มีข้อแตกต่างจากพระราชบัญญัติกฎอัยการ
ศึก พ.ศ. 2457 เกี่ยวกับสถานการณ์ในการเกณฑ์ วิธีดำเนินการและการชดใช้ค่าทดแทนและ
ค่าเสียหาย

กรมการสรรพกำลังกลาโหม ได้นำกฎหมายที่เกี่ยวข้องข้างต้นมาเป็นกรอบ
แนวทางในการดำเนินการให้ส่วนราชการพลเรือน หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ และภาคเอกชนที่
เกี่ยวข้อง ทั้งในระดับกระทรวงจากส่วนกลาง และหน่วยงานในระดับจังหวัด รวมถึงผู้ที่
เกี่ยวข้องได้มีความรู้ ความเข้าใจ ความเต็มใจ และเกิดความร่วมมือกันจากทุกภาคส่วน
โดยจะต้องมีการเชื่อมโยงการติดต่อสื่อสารอย่างเป็นเครือข่าย มีการบริหารจัดการด้านการ
ระดมสรรพกำลังอย่างเป็นระบบและมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะทำให้การระดมสรรพ
กำลังของกรมการสรรพกำลังกลาโหมให้ทหารนำไปช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัยในกรณี
เร่งด่วน ดำเนินการได้อย่างเป็นรูปธรรม และเป็นแนวทางการระดมสรรพกำลังให้กับ
หน่วยงานที่เกี่ยวข้องยึดถือเป็นหลักปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

ในส่วนของข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง สามารถนำมาวิเคราะห์
แยกประเด็นต่างๆ เรียงลำดับตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ตั้งไว้สามประเด็นดังนี้

1. การดำเนินการระดมสรรพกำลังในอดีตและปัจจุบัน มีดังนี้

1) การดำเนินการระดมสรรพกำลังในอดีต

1.1 การระดมสรรพกำลังเป็นการดำเนินการโดยการสั่งการของ
พระมหากษัตริย์หรือผู้มีอำนาจในขณะนั้นสั่งให้ปฏิบัติและไม่ได้กำหนดหน่วยงานที่
รับผิดชอบเรื่องการระดมสรรพกำลังไว้โดยตรง จะเป็นในลักษณะการจัดเป็นหน่วยงาน
เฉพาะกิจเพื่อเข้าไปช่วยเหลือประชาชน

1.2 การระดมสรรพกำลังมุ่งเน้นในเรื่องของการเกณฑ์ทรัพยากรเมื่อเกิดภัยสงคราม เช่น คน สัตว์พาหนะที่ใช้ในการรบ สิ่งของเครื่องใช้สำหรับการจัดตั้งค่ายทหารและท่าเป็นอาวุธยุทโธปกรณ์ และอาหารสำหรับทหารและประชาชน

1.3 ไม่มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการระดมสรรพกำลังมารองรับการปฏิบัติการทางทหาร

1.4 การระดมสรรพกำลังยังไม่ได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินการที่ชัดเจน หน่วยงานที่สนับสนุนทรัพยากรให้กับทางฝ่ายทหารจึงไม่ทราบถึงบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานตนเอง

2) การดำเนินการระดมสรรพกำลังในปัจจุบัน

2.1 การระดมสรรพกำลังเป็นการดำเนินการโดยการนำแนวคิดเชิงบูรณาการมาเป็นกรอบแนวทางในการปฏิบัติ และเป็นการนำทรัพยากรที่มีอยู่ในแต่ละภาคส่วนมาใช้ให้เกิดประโยชน์ร่วมกันด้วยการวางแผนและการบริหารจัดการกับทรัพยากรเพื่อสนับสนุนภารกิจในการป้องกันประเทศ

2.2 การระดมสรรพกำลังได้กำหนดหน่วยงานที่รับผิดชอบ คือ กรมการสรรพกำลังกลาโหมซึ่งเป็นหน่วยงานหลักกระทรวงกลาโหม ที่ดำเนินการด้านการระดมสรรพกำลัง มีหน้าที่ในการประสานความร่วมมือกับส่วนราชการพลเรือน หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ และภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง

2.3 การระดมสรรพกำลังมุ่งเน้นในเรื่องของการระดมทรัพยากรที่เกี่ยวข้องกับการทำสงครามหรือภาวะไม่ปกติ ในภารกิจการป้องกันประเทศ โดยกำหนดทรัพยากรที่มีความจำเป็นต่อการปฏิบัติการทางทหารโดยแบ่งทรัพยากรออกเป็น 10 ด้าน ได้แก่ ด้านคน ด้านอาหาร ด้านน้ำ ด้านคมนาคม ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ด้านการแพทย์และสาธารณสุข ด้านอุตสาหกรรมและปัจจัยการผลิต ด้านเชื้อเพลิงและพลังงาน ด้านการประชาสัมพันธ์ และด้านสิ่งอำนวยความสะดวกและอื่นๆ ตามที่แผนผังกำลังและทรัพยากรเพื่อการป้องกันประเทศกำหนด

2.4 มีกฎหมายและแผนรองรับในการดำเนินการเกี่ยวกับการระดมสรรพกำลัง ได้แก่ ยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติ (พ.ศ. 2560-2564), แผนพนักำล้งและทรัพยากรเพื่อการป้องกันประเทศ, พระราชบัญญัติกฏอัยการศึก พ.ศ. 2457, พระราชบัญญัติกำหนดหน้าที่ของคนไทยในเวลารบ พ.ศ. 2484, พระราชบัญญัติการเกณฑ์ช่วยราชการทหาร พ.ศ. 2530

2.5 การระดมสรรพกำลังมีการกำหนดขั้นตอนการดำเนินการโดยแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ประกอบด้วย การเตรียมการ การระดมทรัพยากร และการเลิกระดมทรัพยากร ซึ่งเป็นกรอบแนวทางการปฏิบัติให้กับส่วนราชการพลเรือน หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ และภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการระดมสรรพกำลัง ได้รับบทบาทหน้าที่ของตนที่เป็นหน่วยประสานงานหลักในการเตรียมความพร้อมทรัพยากรด้านต่างๆ และหน่วยประสานงานรอง ในการระดมทรัพยากรและสนับสนุนทรัพยากรต่างๆ ให้กับฝ่ายทหาร ตั้งแต่การเตรียมการจนกระทั่งภาวะสงครามสิ้นสุด รวมถึงการบูรณะ ฟื้นฟู และการให้ความช่วยเหลือประชาชน

2. ปัญหาและข้อขัดข้องของการดำเนินการระดมสรรพกำลังในอดีตและปัจจุบันประกอบด้วย

1) ปัญหาและข้อขัดข้องของการดำเนินการระดมสรรพกำลังในอดีต

1.1 ปัญหาการไม่มีหน่วยงานที่รับผิดชอบเรื่องการระดมสรรพกำลังโดยตรง ส่งผลให้เกิดความสับสนในการบัญชาการเหตุการณ์หรือการสั่งการ

1.2 ปัญหาด้านความรู้ความเข้าใจในการระดมสรรพกำลังของส่วนราชการและเจ้าหน้าที่ในแต่ละภาคส่วน ไม่ทราบถึงบทบาทหน้าที่ของตนเองเมื่อมีการระดมสรรพกำลัง

1.3 ปัญหาของส่วนราชการในแต่ละภาคส่วนไม่มีการประสานความร่วมมือกันอย่างบูรณาการ ซึ่งไม่มีการเตรียมความพร้อมของทรัพยากรไว้ตั้งแต่ภาวะปกติ เป็นการสนับสนุนทรัพยากรที่มีอยู่เท่านั้น โดยไม่ได้กำหนดแผนงานในการจัดเก็บและ

สะสมทรัพยากรไว้เมื่อเกิดภาวะไม่ปกติ ส่งผลให้การระดมสรรพกำลังไม่สามารถดำเนินการได้อย่างเพียงพอและทันเวลากับที่ฝ่ายทหารร้องขอ

1.4 ปัญหาด้านกฎหมายที่ไม่มีกฎหมายเกี่ยวกับการระดมสรรพกำลัง

2) ปัญหาและข้อขัดข้องของการดำเนินการระดมสรรพกำลังในปัจจุบัน

2.1 ปัญหาด้านกฎหมายที่ปัจจุบันมีกฎหมายรองรับการดำเนินการเกี่ยวกับการระดมสรรพกำลัง แต่กฎหมายที่ไม่ทันสมัย และไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน เช่น พระราชบัญญัติกฏอัยการศึก พ.ศ. 2457, พระราชบัญญัติกำหนดหน้าที่ของคนไทยในเวลารบ พ.ศ. 2484, พระราชบัญญัติการเกณฑ์ช่วยราชการทหาร พ.ศ. 2530 เนื่องจากกฎหมายดังกล่าวให้อำนาจในการระดมสรรพกำลังเมื่อเกิดภาวะสงครามเท่านั้น ยังไม่เอื้อประโยชน์หรือสนับสนุนให้ฝ่ายทหารสามารถระดมสรรพกำลังเพื่อไปช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัยได้

2.2 ปัญหาของแผนฝึกกำลังและทรัพยากรเพื่อการป้องกันประเทศ ซึ่งเป็นแผนที่ใช้ดำเนินการ ในการสร้างความร่วมมือกับทุกภาคส่วน และเป็นแผนที่กำหนดขั้นตอนในการระดมสรรพกำลัง แต่แผนดังกล่าวเป็นเพียงแผนที่กำหนดขึ้น ซึ่งไม่มีผลบังคับใช้ทางกฎหมายที่จะสามารถกำหนดให้ทุกภาคส่วนต้องปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด

2.3 ปัญหาเรื่องการเบิกจ่ายงบประมาณ ซึ่งฝ่ายทหารไม่สามารถดำเนินการได้ เมื่อนำทรัพยากร ที่มีไปช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัยในกรณีเร่งด่วน เนื่องจากไม่มีกฎหมายรองรับให้ฝ่ายทหารเป็นหน่วยดำเนินการเมื่อเกิดสาธารณภัย เป็นเพียงหน่วยสนับสนุนให้กับกระทรวงมหาดไทย โดยกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (ปภ.) จึงต้องสำรองงบประมาณของหน่วยไปก่อน เพราะต้องรีบไปช่วยเหลือประชาชนด้วยเหตุผลด้านมนุษยธรรม

2.4 ปัญหาด้านความไม่ต่อเนื่องในการดำเนินการ เกิดจากส่วนราชการต่างๆ ในระดับกระทรวงและเจ้าหน้าที่จากส่วนกลางที่ปฏิบัติงานด้านการระดมสรรพกำลัง

มีการเปลี่ยนแปลงตามวาระ ส่งผลให้แนวคิดการระดมสรรพกำลังไม่ได้ถูกถ่ายทอดต่อไปยังผู้บริหารหรือเจ้าหน้าที่คนต่อไป

2.5 ปัญหาการขาดความรู้ความเข้าใจงานด้านการระดมสรรพกำลังของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติในระดับจังหวัด เนื่องจากแนวความคิดเรื่องการระดมสรรพกำลังยังเป็นที่ยังไม่รู้และมีความเข้าใจในระดับกระทรวงจากส่วนกลาง ในระดับจังหวัดจึงยังไม่มีการจัดทำแผนรองรับเกี่ยวกับการระดมสรรพกำลัง

2.6 ปัญหาการฝึกระดมสรรพกำลังเกิดความซ้ำซ้อนจากหลายหน่วยงานด้านความมั่นคง และสถานการณ์ที่นำมาใช้ในการฝึก มุ่งเน้นเรื่องการป้องกันประเทศจากภัยสงคราม ไม่ได้มุ่งเน้นสถานการณ์ฝึกเรื่องการช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัย

3. แนวทางการแก้ไขปัญหาและปรับปรุงพัฒนาการระดมสรรพกำลังของกรมการสรรพกำลังกลาโหมให้ทหารนำไปช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัยในกรณีเร่งด่วนให้เหมาะสมยิ่งขึ้น มีดังนี้

1) ดำเนินการปรับปรุงหรือแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการระดมสรรพกำลังให้มีความทันสมัยและสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันมากยิ่งขึ้น โดยกำหนดให้ฝ่ายทหารสามารถระดมสรรพกำลังได้ตั้งแต่ภาวะปกติหรือเมื่อเกิดสาธารณภัยนอกเหนือจากการระดมสรรพกำลังเมื่อเกิดภาวะสงครามเท่านั้น

2) ดำเนินการผลักดันแผนฉันทกกำลังและทรัพยากรเพื่อการป้องกันประเทศ ให้เป็นพระราชบัญญัติการระดมสรรพกำลัง เพื่อให้เกิดผลบังคับใช้ทางกฎหมาย โดยกำหนดให้ฝ่ายทหารนอกจากจะมีหน้าที่ในการป้องกันประเทศแล้ว ยังมีหน้าที่ช่วยเหลือและบรรเทาสาธารณภัยในกรณีเร่งด่วน เพื่อให้ฝ่ายทหารสามารถเบิกจ่ายงบประมาณเมื่อเกิดสาธารณภัยได้ และเมื่อสถานการณ์เริ่มคลี่คลาย ฝ่ายทหารจะส่งมอบหน้าที่ความรับผิดชอบให้กับกระทรวงมหาดไทย ซึ่งเป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลักต่อไป

3) ดำเนินการวางแผนการฝึกการระดมสรรพกำลังแบบบูรณาการร่วมกับทุกภาคส่วนเพื่อลดความซ้ำซ้อนและการสิ้นเปลืองทรัพยากรและงบประมาณ เพื่อให้ผู้แทนจากทุกภาคส่วนที่เข้าร่วมการฝึกทั้งในระดับกระทรวงจากส่วนกลาง และระดับจังหวัดเกิดความรู้ความเข้าใจการระดมสรรพกำลังและเห็นภาพการระดมสรรพกำลังอย่างเป็นรูปธรรม รวมทั้งมีการกำหนดสถานการณ์ฝึกที่มุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัยในกรณีเร่งด่วน นอกเหนือจากการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการป้องกันประเทศเมื่อเกิดสงคราม

4) ดำเนินการสร้างการมีส่วนร่วมด้วยแนวคิดเชิงบูรณาการกับทุกภาคส่วน ทั้งจากส่วนราชการพลเรือน หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ และภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องในระดับกระทรวงจากส่วนกลางและระดับจังหวัด โดยมีการวางแผนบริหารจัดการและการใช้ทรัพยากรร่วมกันตั้งแต่ภาวะปกติ รวมทั้งจัดทำแผนรองรับการระดมสรรพกำลัง ในระดับจังหวัด เพื่อให้เกิดความพร้อมเผชิญกับภัยสงครามและสาธารณภัยในทุกระดับ

5) ดำเนินการประสานงานและพัฒนาสัมพันธ์กับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งในระดับกระทรวงจากส่วนกลางและระดับจังหวัดอย่างต่อเนื่อง ในการแลกเปลี่ยนและเรียนรู้ปัญหาอุปสรรคข้อขัดข้องในการระดมสรรพกำลัง เพื่อนำปัญหาที่เกิดขึ้นมาแก้ไขร่วมกันและเกิดการเรียนรู้และสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างฝ่ายทหารและฝ่ายพลเรือน

การอภิปรายผล

จากผลการวิจัยที่ค้นพบดังกล่าวข้างต้น มีประเด็นที่นำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้
การดำเนินการระดมสรรพกำลังในอดีตและปัจจุบัน

1. การดำเนินการระดมสรรพกำลังในอดีต เป็นการดำเนินการโดยการสั่งการของผู้มีอำนาจ ในขณะนั้น สั่งให้ปฏิบัติ และไม่ได้กำหนดหน่วยงานที่รับผิดชอบเรื่องการระดมสรรพกำลังไว้โดยตรงจะเป็นในลักษณะการจัดเป็นหน่วยงานเฉพาะกิจเพื่อเข้าไป

ช่วยเหลือประชาชน มุ่งเน้นในเรื่องของการนำทรัพยากรที่มีมาสนับสนุนฝ่ายทหารเมื่อเกิดภัยสงคราม เพื่อให้ประเทศพ้นจากภัยสงคราม แต่ยังไม่มีความหมายที่เกี่ยวข้องกับการระดมสรรพกำลังมารองรับการปฏิบัติการทางทหาร และยังไม่ได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินการที่ชัดเจน หน่วยงานที่สนับสนุนทรัพยากรให้กับทางฝ่ายทหารจึงไม่ทราบถึงบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานตนเอง สอดคล้องกับแนวคิดของ บุญเกียรติ การะเวกพันธุ์ (2561) ที่ได้กล่าวสรุปว่า ตัวแบบชนชั้นนำมีพื้นฐานความเชื่อที่ว่า การสั่งการเป็นผลสะท้อนจากความต้องการหรือค่านิยมของชนชั้นผู้นำที่เป็นผู้ปกครอง โดยที่ข้าราชการ/เจ้าหน้าที่ของรัฐ จะเป็นผู้ดำเนินการ แต่ถึงแม้ว่าการดำเนินการต่างๆ จะไม่ได้สะท้อนความต้องการที่แท้จริงของประชาชนมากเท่าความต้องการและค่านิยมของชนชั้นนำ แต่ค่านิยมของชนชั้นนำอาจจะผูกพันลึกซึ้งกับความเป็นความตายของมวลชนส่วนใหญ่

2. การดำเนินการระดมสรรพกำลังในปัจจุบัน

2.1 การระดมสรรพกำลังเป็นการดำเนินการโดยการนำแนวคิดเชิงบูรณาการมาเป็นกรอบแนวทางในการปฏิบัติ และเป็นการนำทรัพยากรที่มีอยู่ในแต่ละภาคส่วนมาใช้ให้เกิดประโยชน์ร่วมกันด้วยการวางแผนและการบริหารจัดการกับทรัพยากรเพื่อสนับสนุนภารกิจในการป้องกันประเทศ สอดคล้องกับ ชลิตา ศรมณี (2561) ที่ได้กล่าวสรุปว่าการบูรณาการเป็นการเชื่อมโยงสิ่งหนึ่งหรือหลายๆ สิ่งเข้าด้วยกันเพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ มักเป็นการรวมของส่วนประกอบย่อย องค์ประกอบย่อยที่แยกส่วนกันอยู่ แต่เมื่อนำมาวิเคราะห์หรือสังเคราะห์เข้าด้วยกันกลับสามารถรวมความแตกต่างเหล่านั้นเข้าด้วยกันได้ และส่งผลให้มีความสมบูรณ์มากขึ้น

2.2 กรมการสรรพกำลังกลาโหม เป็นหน่วยงานหลักกระทรวงกลาโหม ที่ดำเนินการด้านการระดมสรรพกำลัง มีหน้าที่ในการประสาน ความร่วมมือกับส่วนราชการพลเรือน หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ และภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง สอดคล้องกับ จินตนา บุญบัง การ และณัฐพันธ์ เจริญนันท์ (อ้างถึงใน วิโรจน์ ก่อสกุล, 2561) ที่ได้กล่าวสรุปว่า การกำหนดทิศทางการขององค์การ เป็นกระบวนการจัดการเชิงกลยุทธ์ช่วยให้ผู้บริหารเข้าใจต่อ

การเปลี่ยนแปลงและวิสัยทัศน์ในอนาคต ทำให้สามารถกำหนดวัตถุประสงค์และทิศทางการดำเนินงานของหน่วยงานได้อย่างเป็นรูปธรรม

2.3 การระดมสรรพกำลังมุ่งเน้นในเรื่องของการระดมทรัพยากรที่เกี่ยวข้องจากทุกภาคส่วนและมีการใช้ทรัพยากรร่วมกัน โดยกำหนดทรัพยากรที่มีความจำเป็นต่อการปฏิบัติการทางทหาร เพื่อการทำสงครามหรือภาวะไม่ปกติ ในภารกิจการป้องกันประเทศ สอดคล้องกับ สุพิน เกษาคุปต์ (2560) ที่ได้กล่าวสรุปว่า การบริหารงานแบบหุ้นส่วน เป็นการรวมทรัพยากรและจัดการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่มีอยู่ ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้นยิ่งกว่าการดำเนินการขององค์กรใดเพียงลำพัง ทั้งนี้เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมของผู้เป็นหุ้นส่วน

2.4 มีกฎหมายรองรับในการดำเนินการเกี่ยวกับการระดมสรรพกำลัง ได้แก่ ยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติ (พ.ศ. 2560-2564), แผนผืนกำลังและทรัพยากร เพื่อการป้องกันประเทศ, พระราชบัญญัติกฏอัยการศึก พ.ศ. 2457, พระราชบัญญัติกำหนดหน้าที่ของคนไทยในเวลารบ พ.ศ. 2484, พระราชบัญญัติการเกณฑ์ช่วยราชการทหาร พ.ศ. 2530 สอดคล้องกับงานวิจัยของ ไชยมงคล ประโลมรัมย์ (2553) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาการบรรเทาสาธารณภัยของศูนย์บรรเทาสาธารณภัย กองบัญชาการกองทัพบกไทย ผลการวิจัยสรุปว่า หน่วยงานของกองทัพบกควรจัดทำขอกฎหมาย นโยบาย หลักการ ระเบียบ คำสั่งต่างๆ ที่มีประโยชน์ต่อภารกิจทางทหารและเอื้อประโยชน์ต่อการบรรเทาสาธารณภัย

2.5 การระดมสรรพกำลัง มีการกำหนดขั้นตอนการดำเนินการโดยแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ประกอบด้วย การเตรียมการ การระดมทรัพยากร และการเลิกระดมทรัพยากร ซึ่งเป็นกรอบแนวทางการปฏิบัติให้กับส่วนราชการพลเรือน หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ และภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการระดมสรรพกำลัง ได้รับบทบาทหน้าที่ของตนที่เป็นหน่วยประสานงานหลักในการเตรียมความพร้อมทรัพยากรด้านต่างๆ และหน่วยประสานงานรอง ในการระดมทรัพยากรและสนับสนุนทรัพยากรต่างๆ ให้กับฝ่ายทหาร ตั้งแต่การเตรียมการจนกระทั่งภาวะสงครามสิ้นสุด รวมถึงการบูรณะ ฟื้นฟู และการให้ความ

ช่วยเหลือประชาชน สอดคล้องกับ จินตนา บุญบงการ และณัฐพันธ์ เจริญนันท์ (อ้างถึงใน วิโรจน์ ก่อสกุล, 2561) ซึ่งได้กล่าวสรุปว่า การบริหารเชิงกลยุทธ์สามารถสร้างความสอดคล้องในการปฏิบัติ และการควบคุมขององค์การในฐานะระบบที่ประกอบด้วยส่วนประกอบสำคัญต่างๆ รวมเข้าด้วยกัน และก่อให้เกิดความเข้าใจร่วมกันในวัตถุประสงค์และแนวทางการดำเนินงาน ซึ่งจะทำให้การจัดสรรทรัพยากรและการดำเนินงานมีเอกภาพ และก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่องค์กร

ปัญหาและข้อขัดข้องของการดำเนินการระดมสรรพกำลังในอดีตและปัจจุบัน มีประเด็นที่นำมาอภิปรายดังนี้

1) ปัญหาและข้อขัดข้องของการดำเนินการระดมสรรพกำลังในอดีต

1.1 ปัญหาการไม่มีหน่วยงานที่รับผิดชอบเรื่องการระดมสรรพกำลังโดยตรง ส่งผลให้เกิดความสับสนในการบัญชาการเหตุการณ์หรือการสั่งการ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วัชรวิศ อุไรมาลย์ (2553) ที่ได้ศึกษา รูปแบบการปฏิบัติการร่วมในการช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัยขนาดใหญ่ ของกองทัพอากาศ ผลการวิจัยสรุปว่า ปัญหาของการปฏิบัติการของกองทัพอากาศ ซึ่งเป็นการปฏิบัติการร่วม หากไม่มีสายการบังคับบัญชาที่ชัดเจน และมีการกำหนดผู้บัญชาการเหตุการณ์และมีฝ่ายอำนวยการร่วมจากเหล่าทัพต่างๆ และมีการกำหนดศูนย์ประสานงานหลักที่แน่นอนจะก่อให้เกิดปัญหาได้

1.2 ปัญหาด้านความรู้ความเข้าใจในการระดมสรรพกำลังของส่วนราชการและเจ้าหน้าที่ในแต่ละภาคส่วน ไม่ทราบถึงบทบาทหน้าที่ของตนเองเมื่อมีการระดมสรรพกำลัง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ไชยมงคล ประโลมรัมย์ (2553) ที่ได้ศึกษา การพัฒนาการบรรเทาสาธารณภัยของศูนย์บรรเทาสาธารณภัย กองบัญชาการกองทัพอากาศ ผลการวิจัยสรุปว่า การปฏิบัติการร่วมกันหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องมีความรู้ความเข้าใจที่ตรงกันในการบริหารจัดการและทราบถึงหน้าที่รับผิดชอบและบทบาทของแต่ละหน่วยให้ชัดเจน มิเช่นนั้นจะก่อให้เกิดปัญหาได้

1.3 ปัญหาของส่วนราชการในแต่ละภาคส่วนไม่มีการประสานความร่วมมือกันอย่างบูรณาการ ซึ่งไม่มีการเตรียมความพร้อมของทรัพยากรไว้ตั้งแต่ภาวะปกติ เป็นการสนับสนุนทรัพยากรที่มีอยู่เท่านั้น โดยไม่ได้กำหนดแผนงานในการจัดเก็บและสะสมทรัพยากรไว้เมื่อเกิดภาวะไม่ปกติ ส่งผลให้การระดมสรรพกำลังไม่สามารถดำเนินการได้อย่างเพียงพอและทันเวลากับที่ฝ่ายทหารร้องขอ สอดคล้องกับบทความวิชาการของ Jonas T. Suizo (2555) ที่ได้กล่าวสรุปว่า หน่วยงานทุกภาคส่วนที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการแก้ไขปัญหาต้องให้ความสำคัญกับขั้นตอนการเตรียมความพร้อมทั้งในเรื่องเครื่องมือ ยุทโธปกรณ์ รวมทั้งการจัดเตรียมพื้นที่ หากไม่ดำเนินการอาจก่อให้เกิดปัญหาได้

1.4 ปัญหาด้านกฎหมายที่ไม่มีกฎหมายเกี่ยวกับการระดมสรรพกำลัง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ไชยมงคล ประโลมรัมย์ (2553) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาการบรรเทาสาธารณภัยของศูนย์บรรเทาสาธารณภัย กองบัญชาการกองทัพไทย ผลการวิจัยสรุปว่า หน่วยงานของกองทัพควรจัดทำกฎหมาย นโยบาย หลักการ ระเบียบ คำสั่งต่างๆ ที่มีประโยชน์ต่อภารกิจทางทหารและเอื้อประโยชน์ต่อการบรรเทาสาธารณภัย หากไม่ดำเนินการอาจก่อให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติการทางทหาร

2) ปัญหาและข้อขัดข้องของการดำเนินการระดมสรรพกำลังในปัจจุบัน

2.1 ปัญหาด้านกฎหมายที่ปัจจุบันมีกฎหมายรองรับการดำเนินการเกี่ยวกับการระดมสรรพกำลัง แต่กฎหมายที่มีไม่ทันสมัย และไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน เช่น พ.ร.บ. กฎอัยการศึก พ.ศ. 2457, พ.ร.บ. กำหนดหน้าที่ของคนไทยในเวลารบ พ.ศ. 2484, พ.ร.บ. การเกณฑ์ช่วยราชการทหาร พ.ศ. 2530 เนื่องจากกฎหมายดังกล่าวให้อำนาจในการระดมสรรพกำลังเมื่อเกิดภาวะสงครามเท่านั้น ยังไม่เอื้อประโยชน์หรือสนับสนุนให้ฝ่ายทหารสามารถระดมสรรพกำลังเพื่อไปช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัยได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ไชยมงคล ประโลมรัมย์ (2553) ที่ได้ศึกษา การพัฒนาการบรรเทาสาธารณภัยของศูนย์บรรเทาสาธารณภัย กองบัญชาการกองทัพไทย ผลการวิจัยสรุปว่า หน่วยงานของกองทัพควรปรับปรุงกฎหมาย นโยบาย หลักการ ระเบียบ คำสั่งต่างๆ

ที่มีประโยชน์ต่อ การกิจทางทหารและเอื้อประโยชน์ต่อการบรรเทาสาธารณภัย หากไม่ดำเนินการอาจก่อให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติการทางทหาร

2.2 ปัญหาของแผนฝึกกำลังและทรัพยากรเพื่อการป้องกันประเทศ ซึ่งเป็นแผนที่ใช้ดำเนินการในการสร้างความร่วมมือกับทุกภาคส่วน และเป็นแผนที่กำหนดขั้นตอนในการระดมสรรพกำลัง แต่แผนดังกล่าวเป็นเพียงแผนที่กำหนดขึ้น ซึ่งไม่มีผลบังคับใช้ทางกฎหมายที่จะสามารถกำหนดให้ทุกภาคส่วนต้องปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด สอดคล้องกับงานวิจัยของ ไชยมงคล ประโลมรัมย์ (2553) ได้ศึกษา การพัฒนาการบรรเทาสาธารณภัยของศูนย์บรรเทาสาธารณภัย กองบัญชาการกองทัพไทย ผลการวิจัยสรุปว่า หน่วยงานของกองทัพควรจัดทำข้อกำหนด นโยบาย หลักการ ระเบียบ คำสั่งต่างๆ ให้มีผลบังคับใช้มีประโยชน์ต่อการกิจทางทหารและเอื้อประโยชน์ต่อการบรรเทาสาธารณภัย หากไม่ดำเนินการอาจก่อให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติการทางทหาร

2.3 ปัญหาเรื่องการเบิกจ่ายงบประมาณ ซึ่งฝ่ายทหารไม่สามารถดำเนินการได้ เมื่อนำทรัพยากรที่มีไปช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัยในกรณีเร่งด่วน เนื่องจากไม่มีกฎหมายรองรับให้ฝ่ายทหารเป็นหน่วยดำเนินการเมื่อเกิดสาธารณภัย เป็นเพียงหน่วยสนับสนุนให้กับกระทรวงมหาดไทย โดยกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (ปภ.) จึงต้องสำรองงบประมาณของหน่วยไปก่อน เพราะต้องรีบไปช่วยเหลือประชาชนด้วยเหตุผลด้านมนุษยธรรม สอดคล้องกับงานวิจัยของ ไชยมงคล ประโลมรัมย์ (2553) ที่ได้ศึกษา การพัฒนาการบรรเทาสาธารณภัยของศูนย์บรรเทาสาธารณภัย กองบัญชาการกองทัพไทย ผลการวิจัยสรุปว่า หน่วยงานของกองทัพควรจัดทำหรือปรับปรุงข้อกำหนด ให้เอื้อประโยชน์ต่อการบรรเทาสาธารณภัย หากไม่ดำเนินการอาจก่อให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติการทางทหาร

2.4 ปัญหาด้านความไม่ต่อเนื่องในการดำเนินการ เกิดจากส่วนราชการต่างๆ ในระดับกระทรวงและเจ้าหน้าที่จากส่วนกลางที่ปฏิบัติงานด้านการระดมสรรพกำลังมีการเปลี่ยนแปลงตามวาระ ส่งผลให้แนวคิดการระดมสรรพกำลังไม่ได้ถูกถ่ายทอดต่อไปยัง

ผู้บริหารหรือเจ้าหน้าที่คนต่อไปสอดคล้องกับงานวิจัยของ วชิรศ อุไรมาลย์ (2553) ที่ได้ศึกษา รูปแบบการปฏิบัติการร่วมในการช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัยขนาดใหญ่ ของกองทัพไทย ผลการวิจัยสรุปว่า การติดต่อสื่อสารจะต้องดำรงไว้ซึ่งการติดต่อสื่อสารทั้งผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ปฏิบัติที่เกี่ยวข้องเพื่อป้องกันการคลาดเคลื่อนทางการติดต่อสื่อสาร

2.5 ปัญหาการขาดความรู้ความเข้าใจงานด้านการระดมสรรพกำลังของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติในระดับจังหวัด เนื่องจากแนวความคิดเรื่องการระดมสรรพกำลังยังเป็นที่รับรู้และมีความเข้าใจในระดับกระทรวงจากส่วนกลาง ในระดับจังหวัดจึงยังไม่มีการจัดทำแผนรองรับเกี่ยวกับการระดมสรรพกำลัง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ไชยมงคล ประโลมรัมย์ (2553) ได้ศึกษา การพัฒนาการบรรเทาสาธารณภัยของศูนย์บรรเทาสาธารณภัย กองบัญชาการกองทัพไทย ผลการวิจัยสรุปว่า ควรจัดให้มีการประชุมสัมมนาหน่วยงานที่มีภารกิจในการบรรเทาสาธารณภัย ได้มีความรู้ความเข้าใจที่ตรงกันในการบริหารจัดการภัยพิบัติของประเทศ รวมทั้งเพื่อให้มีการถ่ายทอดประสบการณ์ระหว่างหน่วยงาน

2.6 ปัญหาการฝึกระดมสรรพกำลัง เกิดความซ้ำซ้อนจากหลายหน่วยงาน ด้านความมั่นคง และสถานการณ์ที่นำมาใช้ในการฝึก มุ่งเน้นเรื่องการป้องกันประเทศจากภัยสงคราม ไม่ได้มุ่งเน้นสถานการณ์ฝึกเรื่องการช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัย สอดคล้องกับงานวิจัยของ วชิรศ อุไรมาลย์ (2553) ที่ได้ศึกษา รูปแบบการปฏิบัติการร่วมในการช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัยขนาดใหญ่ ของกองทัพไทย ผลการวิจัยสรุปว่า การปฏิบัติแต่ละเหล่าทัพยังคงแยกกันปฏิบัติงาน ยังไม่มีแนวทางในการปฏิบัติการร่วมที่ชัดเจนระหว่างกองบัญชาการกองทัพไทยและเหล่าทัพ ในพื้นที่ปฏิบัติการ ทำให้การปฏิบัติในภาพรวมมีความซ้ำซ้อน และไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่ รวมทั้งมีความล่าช้าในการปฏิบัติ

แนวทางการแก้ไขปัญหาและปรับปรุงพัฒนาการระดมสรรพกำลังของกรมการสรรพกำลังกลาโหม ให้ทหารนำไปช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัยในกรณีเร่งด่วนให้เหมาะสมยิ่งขึ้น มีประเด็นที่นำมาอภิปรายดังนี้

1) ดำเนินการปรับปรุงหรือแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการระดมสรรพกำลังให้มีความทันสมัยและสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันมากยิ่งขึ้น โดยกำหนดให้ฝ่ายทหารสามารถระดมสรรพกำลังได้ตั้งแต่ภาวะปกติหรือเมื่อเกิดสาธารณภัยนอกเหนือจากการระดมสรรพกำลังเมื่อเกิดภาวะสงครามเท่านั้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ ไชยมงคล ประโลมรัมย์ (2553) ที่ได้ศึกษา การพัฒนาการบรรเทาสาธารณภัยของศูนย์บรรเทาสาธารณภัย กองบัญชาการกองทัพไทย ผลการวิจัยสรุปว่า หน่วยงานของกองทัพควรปรับปรุงของกฎหมาย นโยบาย หลักการ ระเบียบ คำสั่งต่างๆ ที่มีประโยชน์ต่อภารกิจทางทหารและเอื้อประโยชน์ต่อการบรรเทาสาธารณภัย

2) ดำเนินการผลักดันแผนพัฒนากำลังและทรัพยากรเพื่อการป้องกันประเทศ ให้เป็นพระราชบัญญัติการระดมสรรพกำลัง เพื่อให้เกิดผลบังคับใช้ทางกฎหมาย โดยกำหนดให้ฝ่ายทหารนอกจากจะมีหน้าที่ในการป้องกันประเทศแล้ว ยังมีหน้าที่ช่วยเหลือและบรรเทาสาธารณภัยในกรณีเร่งด่วน เพื่อให้ฝ่ายทหารสามารถเบิกจ่ายงบประมาณเมื่อเกิดสาธารณภัยได้ และเมื่อสถานการณ์เริ่มคลี่คลายฝ่ายทหารจะส่งมอบหน้าที่ความรับผิดชอบให้กับกระทรวงมหาดไทย ซึ่งเป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลักต่อไป สอดคล้องกับงานวิจัยของ ไชยมงคล ประโลมรัมย์ (2553) ที่ได้ศึกษา การพัฒนาการบรรเทาสาธารณภัยของศูนย์บรรเทาสาธารณภัย กองบัญชาการกองทัพไทย ผลการวิจัยสรุปว่า หน่วยงานของกองทัพควรจัดทำของกฎหมาย นโยบาย หลักการ ระเบียบ คำสั่งต่างๆ ที่มีประโยชน์ต่อภารกิจทางทหารและเอื้อประโยชน์ต่อการบรรเทาสาธารณภัย

3) ดำเนินการวางแผนการฝึกการระดมสรรพกำลังแบบบูรณาการร่วมกับทุกภาคส่วน เพื่อลดความซ้ำซ้อนการสิ้นเปลืองทรัพยากรและงบประมาณ เพื่อให้ผู้แทนจากทุกภาคส่วนที่เข้าร่วมการฝึกทั้งในระดับกระทรวงจากส่วนกลาง และระดับจังหวัดเกิดความรู้

ความเข้าใจการระดมสรรพกำลังและเห็นภาพการระดมสรรพกำลังอย่างเป็นรูปธรรม รวมทั้งมีการกำหนดสถานการณ์ฝึกที่มุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัยในกรณีเร่งด่วน นอกเหนือจากการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการป้องกันประเทศเมื่อเกิดสงคราม สอดคล้องกับงานวิจัยของ วัชรวิศ อุไรมาลย์ (2553) ที่ได้ศึกษารูปแบบการปฏิบัติการร่วมในการช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัยขนาดใหญ่ของกองทัพไทย ผลการวิจัยสรุปว่า การปฏิบัติแต่ละเหล่าทัพจะต้องมีแนวทางในการปฏิบัติการร่วมที่ชัดเจน ระหว่างหน่วยงานในพื้นที่ปฏิบัติการ จะต้องเป็นการปฏิบัติการร่วมช่วยเหลือผู้ประสบภัย และควรมีการฝึกซ้อมการช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัยระหว่างกองบัญชาการกองทัพไทย และเหล่าทัพต่างๆ ตามพื้นที่ที่คาดว่าจะเกิดสาธารณภัยขนาดใหญ่ในประเทศไทย

4) ดำเนินการสร้างการมีส่วนร่วมด้วยแนวคิดเชิงบูรณาการกับทุกภาคส่วน ทั้งจากส่วนราชการ พลเรือน หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ และภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องในระดับกระทรวงจากส่วนกลางและระดับจังหวัด โดยมีการวางแผนบริหารจัดการและการใช้ทรัพยากรร่วมกันตั้งแต่ภาวะปกติ รวมทั้งจัดทำแผนรองรับการระดมสรรพกำลังในระดับจังหวัด เพื่อให้เกิดความพร้อมเผชิญกับภัยสงครามและสาธารณภัยในทุกระดับ สอดคล้องกับ สุพิณ เกษาคุปต์ (2560) ที่ได้กล่าวสรุปว่า การบริหารงานแบบหุ้นส่วน เป็นการรวมทรัพยากรและจัดการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่มีอยู่ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้นยิ่งกว่าการดำเนินการขององค์การใดเพียงลำพัง เพื่อให้การทำงานเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้ดียิ่งขึ้น

5) ดำเนินการประสานงานและพัฒนาสัมพันธ์กับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ทั้งในระดับกระทรวงจากส่วนกลางและระดับจังหวัดอย่างต่อเนื่อง ในการแลกเปลี่ยนและเรียนรู้ปัญหาอุปสรรคข้อขัดข้องในการระดมสรรพกำลัง เพื่อนำปัญหาที่เกิดขึ้นมาแก้ไขร่วมกัน และเกิดการเรียนรู้และสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างฝ่ายทหารและฝ่ายพลเรือน สอดคล้องกับงานวิจัยของ วัชรวิศ อุไรมาลย์ (2553) ที่ได้ศึกษา รูปแบบการปฏิบัติการร่วม

ในการช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัยขนาดใหญ่ ของกองทัพไทย ผลการวิจัยสรุปว่า การติดต่อสื่อสารจะต้องดำรงไว้ ซึ่งการติดต่อสื่อสารทั้งผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง เพื่อป้องกันการคลาดเคลื่อนทางการติดต่อสื่อสาร และเป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นจนนำไปสู่หนทางปฏิบัติที่ดีที่สุด

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ควรดำเนินการปรับปรุงหรือแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการระดมสรรพกำลังให้มีความทันสมัยและสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันมากยิ่งขึ้น โดยกำหนดให้ฝ่ายทหารสามารถระดมสรรพกำลังได้เมื่อเกิดสาธารณภัย นอกเหนือจากการระดมสรรพกำลังจากภัยสงคราม และผลักดันแผนฝึกกำลังและทรัพยากรเพื่อการป้องกันประเทศ ให้เป็นพระราชบัญญัติการระดมสรรพกำลัง เพื่อให้เกิดผลบังคับใช้ทางกฎหมาย ให้เอื้อประโยชน์หรือสนับสนุนให้ฝ่ายทหารสามารถเบิกจ่ายงบประมาณ เพื่อไปช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัยในกรณีเร่งด่วนได้

2. ควรดำเนินการฝึกการระดมสรรพกำลังแบบบูรณาการร่วมกับส่วนราชการพลเรือน หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ และภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง เพื่อลดความซ้ำซ้อนและการสิ้นเปลืองทรัพยากรและงบประมาณ เพื่อให้ผู้แทนจากทุกภาคส่วนที่เข้าร่วมการฝึกทั้งในระดับกระทรวงจากส่วนกลาง และระดับจังหวัดเกิดความรู้ความเข้าใจในการระดมสรรพกำลัง โดยมุ่งเน้นสถานการณ์ฝึกให้ทหารนำไปช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัยในกรณีเร่งด่วน

3. การสร้างความร่วมมือและการมีส่วนร่วมกับทุกภาคส่วน ในระดับกระทรวงจากส่วนกลางและระดับจังหวัด โดยการวางแผนบริหารจัดการและการใช้ทรัพยากรร่วมกันตั้งแต่ภาวะปกติ รวมทั้งสนับสนุนการจัดทำแผนรองรับการระดมสรรพกำลังในระดับจังหวัด เพื่อให้เกิดความพร้อมเผชิญกับภัยสงครามและสาธารณภัยในทุกระดับ

ตลอดจนดำเนินการประสานงานและพัฒนาสัมพันธ์กับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ในการแลกเปลี่ยนและเรียนรู้ปัญหาอุปสรรคข้อขัดข้องในการระดมสรรพกำลัง นำมาซึ่งการแก้ไขปัญหาร่วมกันเพื่อให้เกิดการเรียนรู้และสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างฝ่ายทหารและฝ่ายพลเรือน

4. ควรมีการทบทวนที่ความเข้าใจหรือเอ็มโอยู (MOU - Memorandum Of Understanding) กับภาคเอกชนที่เป็นแหล่งทรัพยากรเป้าหมาย เนื่องจากมีความพร้อมด้านวัตถุดิบ กำลังการผลิต จำนวนคนงานและเครื่องจักรที่มีเป็นจำนวนมาก ขนาดของโรงงาน และการขนส่งที่เป็นระบบ จึงมีความพร้อมในการสนับสนุนทรัพยากรให้กับทาง ฝ่ายทหารนำไปช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัยในกรณีเร่งด่วนได้เป็นอย่างดี

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงกลาโหม และ สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ. (2559). แผนพนักกําลังและทรัพยากรเพื่อการป้องกันประเทศ. กรุงเทพมหานคร: ผู้แต่ง.

ชลิตา ศรีมณี. (2561). เอกสารประกอบการบรรยายกระบวนการวิชาขอบข่ายและแนวคิดเชิงทฤษฎีรัฐประศาสนศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, โครงการรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต.

ไชยมงคล ประโลมรัมย์. (2553). ศึกษาการพัฒนาการบรรเทาสาธารณภัยของศูนย์บรรเทาสาธารณภัย กองบัญชาการกองทัพบก. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.

บุญเกียรติ การะเวกพันธุ์. (2561). เอกสารประกอบการบรรยายกระบวนการวิชาสัมมนา นโยบายและการจัดการสาธารณะ. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, โครงการรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต.

พระราชบัญญัติกฏอัยการศึก พ.ศ. 2457. ราชกิจจานุเบกษา, 31(ก). 1-7.

พระราชบัญญัติการเกณฑ์ช่วยราชการทหาร พ.ศ. 2530. ราชกิจจานุเบกษา, 104(ก). 1-15.

พระราชบัญญัติกำหนดหน้าที่ของคนไทยในเวลารบ พ.ศ. 2484. ราชกิจจานุเบกษา, 58(ก). 1-3.

วัชริศ อุไรมาลย์. (2553). ศึกษารูปแบบการปฏิบัติการร่วมในการช่วยเหลือผู้ประสบ
สาธารณภัยขนาดใหญ่ของกองทัพไทย. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต,
มหาวิทยาลัยบูรพา.

วิโรจน์ ก่อสกุล. (2561). เอกสารประกอบการบรรยายกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์.
กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, โครงการรัฐประศาสนศาสตร์
มหาบัณฑิต.

สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม, กรมการสรรพกำลังกลาโหม. (2551). แนะนำหน่วยงาน:
ประวัติความเป็นมา. ค้นเมื่อ 9 กันยายน 2561, จาก
<http://dmd.mod.go.th/introduce/history.aspx>

สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ. (2560). ยุทธศาสตร์การเตรียมพร้อมแห่งชาติ (พ.ศ.
2560-2564). กรุงเทพมหานคร: ผู้แต่ง.

สุพิน เกษาคุปต์. (2560). เอกสารประกอบการบรรยายกระบวนการวิชาช่วยและแนวคิดเชิง
ทฤษฎีรัฐประศาสนศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, โครงการ
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต.

Suizo, Jonas T. (2555). การบริหารจัดการภัยพิบัติความร่วมมือของภูมิภาคในการจัดการ
ความท้าทายและผลกระทบจากวิกฤตน้ำ. วารสารมูลนิธิอิวแมนดีเวลลอปเม้นท์ฟอรัม,
7(ฉบับพิเศษ), 2-3.